

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
2021**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
ПУЕТ
2021**

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)
3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 140-Н від 25 серпня 2021 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **О. В. Манжура**, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

А. С. Ткаченко, к. т. н., директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

Л. М. Шимановська-Діаніч, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;

Т. В. Онішко, д. і. н., професор, завідувач сектору документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах кафедри менеджменту ПУЕТ;

Л. С. Франко, ст. викладач, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

М. Є. Розоза, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Н. В. Карпенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу ПУЕТ;

Г. О. Бірта, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;

Г. П. Хомич, д. т. н., професор, завідувач кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Г. П. Скляр, д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Навчально-науковий
3-41 інститут денної освіти : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – Ч. 1. –
334 с.

ISBN 978-966-184-417-8

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Готельно-ресторанна справа; Харчові технології; Освітні педагогічні науки; Облік і оподаткування; Менеджмент; Інформаційна, бібліотечна та архівна справа; Публічне управління та адміністрування; Комп'ютерні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування; Економіка; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Товарознавство та експертиза в митній справі; Маркетинг.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

ISBN 978-966-184-417-8

Богдан Я. С., Кононец Н. В. Формування ключових компетентностей майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи як педагогічна проблема	119
Бондар С. П., Усанов І. В. Сучасні інноваційні підходи в навчальному процесі.....	124
Бондаренко В. С., Тодорова І. С. Особливості соціалізації студентів в умовах дистанційного навчання	129
Бузила М. М., Усанов І. В. Формування педагогічної свідомості майбутніх викладачів закладів вищої освіти	134
Бутенко К. А., Усанов І. В. Полікультурна освіта в сучасному вітчизняному педагогічному дискурсі.....	139
Варі Н. П., Тодорова І. С. Сучасні інноваційні технології та їх використання в навчальній діяльності	144
Веремійчик А. А., Усанов І. В. Конструктивні функції конфлікту	152
Воскобойник А. В., Кононец Н. В. Організаційно-методичні умови управління діловими комунікаціями в колективі в межах інноваційної діяльності закладу вищої освіти	157
Гриценко В. С., Кононец Н. В. Аналіз досвіду формування комунікативної компетентності у майбутніх фахівців готельного бізнесу	163
Гроза В. А., Усанов І. В. Проектна діяльність як педагогічна умова формування проектної компетентності майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи	167
Денисенко В. В., Усанов І. В. Інформаційне середовище як фактор змін університетської освіти.....	171
Деркач А. Г., Усанов І. В. Музейна педагогіка в практиці сучасного закладу вищої освіти	178
Ємець В. Т., Шара С. О. Застосування інтерактивних технологій навчання (на прикладі викладання харчових технологій для студентів напрямку «Професійна освіта»).....	184

Якщо віртуальне освітнє середовище закладу освіти мобільне, насичене, має високий ступінь комунікації, побудоване на розумінні вікових та індивідуальних особливостей студентів, то воно має суттєві важелі впливу на становлення соціальних стандартів, ролей і приналежності до певних референтних груп, стабілізації соціально-групових відносин, що позитивно відіб'ється на процесах адаптації та соціалізації студентської молоді.

Список використаних джерел

1. Алисов Е. А. Виртуальная образовательная среда в педагогической реальности современной высшей школы. Личностное и профессиональное развитие будущего специалиста / отв. ред. Л. Н. Макарова, И. А. Шаршов. – Тамбов, 2010. – С. 315–318.
2. Интернет-общение студентов как социальный феномен [Электронный ресурс]. – URL: <http://virtualexs.ru/cgi-bin/exsurveys/research.cgi?mode=/query&ac=1077&r1=q10&query=opinion>. – Назва з екрана.
3. Москаленко В. В. Соціалізація особистості : монографія / Москаленко В. В. – Київ : Фенікс, 2013. – 540 с.
4. Шулигіна Р. Особливості професійної соціалізації студентської молоді в освітньому просторі ВНЗ / Шулигіна Р. – URL: www.ird.npu.edu.ua/files/shulygina.pdf / – Назва з екрана.

УДК 378.1

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

М. М. Бузила, магістр спеціальності Освітні, педагогічні наук освітня програма «Педагогіка вищої школи»

І. В. Усанов, к. філос. н., доцент – науковий керівник

Анотація. У статті досліджується проблема формування педагогічної свідомості у майбутніх викладачів вищих шкіл. Розглядається проблема розвитку педагогічних цінностей у майбутніх викладачів вищих шкіл.

Ключові слова: формування педагогічної свідомості, майбутні викладачі, вища школа, педагогічні цінності.

Abstract. The article investigates the problem of formation of pedagogical consciousness in future teachers of higher schools. The problem of development of pedagogical values at future teachers of higher schools is considered.

Key words: formation of pedagogical consciousness, future teachers, higher school, pedagogical values.

Постановка проблеми. В наш час стрімких, демократичних перетворень, головним у формуванні сучасного життя є конкурентоздатність, інформованість та компетентність. Суттєві зміни в системі вищої школи, які полягають в оновленні сучасного змісту навчання та виховання майбутніх викладачів вищої школи, в удосконаленні існуючих підходів, організації педагогічної практики майбутніх викладачів дало б змогу підготувати висококваліфіковану компетентну особистість з високим рівнем педагогічної свідомості, здатної самостійно та творчо вирішувати сучасні педагогічні задачі.

Аналіз основних джерел і публікацій. Формування педагогічної свідомості майбутніх викладачів вищих шкіл полягає у тому, щоб надати допомогу останнім в життєвому самовизначенні, самостійності, розвивати в них творчий потенціал, прищеплювати духовні та моральні цінності людства.

Проблеми педагогічної свідомості сучасних викладачів та її зміни у зв'язку з проблемою удосконалення педагогічної підготовки майбутніх викладачів досліджували: О. Абдуліна, В. Адольф, В. Журавльов, І. Огородніков, В. Сластьонін та інші. Процес формування педагогічної свідомості майбутніх викладачів вищих шкіл привертав увагу таких дослідників, як: В. Бабаскін, Г. Баубекова, Т. Боровкіна, А. Бусигіна, А. Деркач, В. Ісаєв, О. Корінькова, Н. Костіна, М. Ситникова, О. Цокур, З. Єсарєва. Шляхи формування педагогічної свідомості у майбутніх викладачів розглядали: Г. Акопов, Д. Ронзін, О. Тихомирова.

Формулювання мети. Метою статті є з'ясувати, які чинники мають найбільший вплив на формування, становлення та розвиток у майбутніх викладачів педагогічної свідомості, які види педагогічної діяльності можна вважати головними на різних ета-

пах навчання у вищій школі, що призводять до формування педагогічної свідомості у майбутніх викладачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сформованість високого рівня педагогічної свідомості майбутніх викладачів вищих шкіл може бути забезпечена, на наш погляд, цілою низкою відповідних чинників та умов, завдяки яким буде активно розвиватися особистість майбутнього викладача вищої школи. Серед багатьох чинників, які впливають на формування, становлення та розвиток педагогічної свідомості можна виділити основні: зовнішні та внутрішні. До зовнішніх чинників, які впливають на розвиток.

Проблеми підготовки сучасного вчителя, педагогічної свідомості майбутніх викладачів вищих шкіл та їх поведінку, у першу чергу, потрібно віднести соціокультурне середовище до якого належать педагогічний та студентський колективи вищої школи, суспільство, родина, батьки, педагогічна діяльність та ін.

До внутрішніх чинників, впливаючих на формування, становлення та розвиток педагогічної свідомості викладачів вищої школи належать інтелектуальний, духовно-моральний, культурний розвиток особистості викладача, його мотивація; особистісні якості викладача (спрямування, відношення, інтелект, добропорядність, оптимізм, менталітет, інтуїція, самосвідомість і толерантність).

Мотивація набуває особливого значення при педагогічній організації діяльності майбутніх викладачів вищих шкіл. Викладач вищої школи повинен побудувати такі умови, в яких майбутні викладачі (студенти) самі прагнуть до діяльності, від якої залежить їх подальший розвиток. Треба зазначити, що діяльність, як правило, визначається не одним, а сукупністю мотивів, які відображають рівень розвитку особистості. У процесі розвитку особистості виникають і нові мотиви, а мотивація конкретної діяльності стає все складнішою.

Майбутні викладачі вищих шкіл, як інтелектуальні особистості, здатні адекватно аналізувати свої дії та вчинки, заздалегідь прогнозувати їх та свою поведінку у різноманітних ситуаціях. Їм притаманні такі інтелектуальні якості як: інтуїція,

гнучкість розуму, ерудованість, широкий кругозір, допитливість, розсудливість та ін.

Мотивація до навчання і, особливо, до засвоєних знань та навиків залежить від багатьох факторів: індивідуальних особливостей майбутнього викладача, характеру оточуючого середовища (як студентського так і викладацького колективів), рівня розвитку та ін. Створення будь-якої мотивації є надзвичайно складним процесом. На наш погляд, одним із постійних та сильнодіючих мотивів педагогічної діяльності викладача є інтерес. Зацікавленість – реальна причина для дії.

Студенти, які мають стійку мотивацію до навчальної діяльності, розкривають в ній нові грані, які можуть задовольнити їх потреби. Важливо реконструювати педагогічну свідомість майбутніх викладачів, побудувати умови для формування у них особливого ставлення до професії педагога та до студента, як найважливішої цінності.

При вступі до вищої школи студенти, як правило, покладаються частіше на свій буденний педагогічний досвід і вважають, що всі проблеми, які існують в освіті можна вирішити завдяки здоровому глузду та придбаному буденному досвіду. Звичайно, вони не беруть до уваги науково-педагогічні знання. Однак, як стверджує С. Днепров, створювати нову педагогічну діяльність можливо тільки за допомогою наукової педагогічної свідомості [1].

Проаналізувавши велику кількість психолого-педагогічної літератури з дослідженої нами теми, ми можемо зробити висновок, що придбаний буденний досвід не можна змінити навіть під час професійно-педагогічної підготовки у вищій школі. Як зазначає Д. Ронзін, буденні знання відрізняються сталістю та існують незалежно від їх наукових пояснень [2]. В результаті чого, у педагогічній свідомості майбутніх викладачів можуть бути присутні одночасно як буденні, так і наукові поняття, а через те, молоді викладачі у своїй педагогічній діяльності дуже часто допускають особисті помилки, що призводить до труднощів у педагогічній роботі. У зв'язку з цим, однією з важливих першочергових умов формування педагогічної свідомості у

майбутніх викладачів, ми вважаємо за необхідне включити особистий досвід студентів до структури освітньої ситуації, цілком змінити буденні уявлення про педагогічну діяльність, навчально-виховний процес, збагатити науковими знаннями, спираючись на головні положення вітчизняних науковців.

Аналізуючи умови формування педагогічної свідомості майбутніх викладачів вищих шкіл, ми переконалися, що завдяки рефлексії відбувається засвоєння студентами педагогічних цінностей та спостерігається формування педагогічної свідомості.

Ми вважаємо, що формуванню та розширенню педагогічної свідомості майбутніх викладачів вищих шкіл будуть сприяти: організація рефлексивної комунікації, співвідношення своєї позиції з позицією іншого, змістовне відбиття індивідуального досвіду майбутніх викладачів по відношенню до їх педагогічної діяльності.

Виходячи з вищевикладеного, ми можемо стверджувати, що рефлексивні комунікації є найважливішими психологічними умовами формування педагогічних цінностей та ціннісних відносин майбутніх викладачів у цілому. З власного практичного досвіду ми завжди були переконані, що особливе значення в існуванні та розвитку педагогічних цінностей належить, як правило, розвитку того середовища, до якого входив майбутній викладач.

Висновки. Педагогічні цінності та особистісні ціннісні відносини мають формуватися тільки на основі загально-колективних цінностей, у середовищі, де відбувається професійне становлення майбутніх викладачів. Становлення майбутніх викладачів, як професіоналів-фахівців, може здійснюватися тільки у відповідному професійно-педагогічному середовищі, до якого входять студенти та викладачі. Навчально-педагогічне середовище і є тим місцем, де відбувається формування педагогічних цінностей та педагогічних відносин майбутніх викладачів. Це середовище має постійно розвиватися, а майбутні викладачі – самовизначатися, засвоювати норми педагогічної діяльності, самовдосконалюватися.

Формування, становлення та розвиток педагогічної свідомості майбутніх викладачів вищих шкіл, на наше глибоке переконання, теж можна досягти завдяки об'єднанню зусиль сім'ї, вищої школи, засобами масової інформації та ін. Але, з власного досвіду, ми можемо стверджувати, що істотну і особливу роль у формуванні педагогічної свідомості майбутніх викладачів відіграють, все ж таки, педагоги вищих шкіл. Саме вони, розвиваючи духовну культуру майбутніх викладачів, прищеплюють їм такі високі якості як: людяність, гідність, совість, патріотизм, творчість та відповідальність, допомагають розвитку демократичного процесу державотворення сучасної України.

Список використаних джерел

1. Днепров С. А. Педагогическое сознание: теории и технологии формирования у будущих учителей : монография / Днепров С. А. – Екатеринбург : Ур. ОРАН, 1998. – 297 с.
2. Ронзин Д. В. Профессиональное сознание учителя как научно-практическая проблема / Ронзин Д. В. // Психологический журнал. – 1991. – Т. 12. № 5. – С. 65–72.

УДК 378.126

ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА У СУЧАСНОМУ ВІТЧИЗНЯНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ

К. А. Бутенко, магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»

І. В. Усанов, к. філософ. н., доцент – науковий керівник

Анотація. У статті аналізується сутність полікультурної освіти, питання якої актуалізувалися культурною глобалізацією та освітньою інтеграцією/інтернаціоналізацією.

Ключові слова: полікультурна освіта, культурна глобалізація, освітня інтеграція.

Abstract. The article analyzes the essence of multicultural education, the issues of which have been actualized by cultural globalization and educational integration/internationalization.

Key words: multicultural education, cultural globalization, educational integration.